

Haparanda
stad

Biblioteksplan 2019 - 2022

Innehåll

Bibliotek 2022 - Tillsammans lyckas vi!	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Övergripande styrdokument för biblioteksverksamheten	3
Bibliotekens roll i samhället – förankring och framtid.....	4
Biblioteken i Norrbotten	5
Haparanda stadsbibliotek.....	5
Bibliotekets roll i skolorna	5
Skolbiblioteksverksamhet.....	6
Bokbuss - biblioteksverksamhet för alla.....	6
Biblioteket som mötesplats	6
Digitalisering	7
Bibliotekariens utökade roll	7
Läsfrämjande aktiviteter.....	8
Haparanda Stadsbiblioteks mål.....	8
Skolbibliotekets mål.....	9
Prioriterade insatser 2019–2022	9
Plan för förstärkning av folkbibliotekets verksamhet	9
Plan för förstärkning av skolornas biblioteksverksamhet	10
Resurser.....	10
Bilaga.....	11
Bibliotekens internationella, nationella och lokala styrdokument	11
Skollag (SFS 2021:800).....	13
Skolbiblioteket som pedagogisk resurs	13
UNESCO:s och IFLA:s riktlinjer för folk- och skolbibliotek i Bibliotekens internationella manifest.....	14
FN:s konvention om barnets rättigheter	14
Regional biblioteksplan 2018 - 2021.....	14
Kulturplan för Norrbotten 2018 – 2021	14

Bibliotek 2022 - Tillsammans lyckas vi!

Bakgrund

Den 1 januari 2014 antogs en ny bibliotekslag i Sverige. Den säger att kommunen ska upprätta en biblioteksplan för den samlade kommunala biblioteksverksamheten. Planen ska styra och reglera verksamheten på kommunal nivå. Alla invånare i kommunen ska ha fri tillgång till biblioteksverksamhet i överensstämmande med bibliotekslagen och skollagen. Bibliotekslagen betonar bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och den grundläggande roll den spelar för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Tillgänglighet och mångfald ska genomsyra biblioteksverksamheten.

Syfte

Biblioteksplanen ska vara en övergripande plan som utgår från användarnas behov av service från de allra yngsta medborgarna till de äldsta. Planen ska ge en tydlig överblick av bibliotekets verksamheter och ansvarsfördelning samt framtida inriktning.

Övergripande styrdokument för biblioteksverksamheten

Nationella och internationella mål för kommunernas biblioteksverksamheter finns beskrivna i

- Bibliotekslag (SFS 2013:801)
- Skollag (SFS 2021:800)
- Skolinspektionens vägledning för skolbibliotek
- UNESCO:s och IFLA:s folk- och skolbiblioteksmanifest
- FN:s konvention om barnets rättigheter

Regeringen har gett Kungliga biblioteket i uppdrag att formulera en nationell strategi för landets bibliotek. Arbetet inleddes 2015 och ska vara avslutat 2019.

Denna biblioteksplan anger en övergripande inriktning för utveckling av biblioteken i Haparanda under perioden 2019–2022. Planen omfattar de bibliotek kommunen ansvarar för det vill säga folkbiblioteken samt skolornas bibliotek. Bokbussen är en viktig resurs i verksamheten.

De mål och prioriterade insatser som beskrivs i denna plan är förankrade i Haparanda stads Vision 2020, Haparanda stads Budget- och Strategiplan, och i berörda nämnders planer och mål samt i Regional biblioteksplan 2018–2021 och Kulturplan för Norrbotten 2018–2021 .

Enligt Vision 2020 ska Haparanda vara ett internationellt centrum mitt i Barents. Visionen innehåller fem strategiska utvecklingsområden:

1. Upplevelserik handels- och besöksplats
2. Gränslös kunskap
3. Hållbar livsmiljö
4. Dynamisk företagsamhet
5. Logistisk nod

Bibliotekens roll i samhället – förankring och framtid

Biblioteket sammanför traditioner i ett föränderligt samhälle. Aktiviteternas bakgrund är demokratiska värderingars kontroll och utveckling. Men detta händer på ett nytt sätt eftersom invånarna förändrar sina levnadsätt och mediavanor. Biblioteket lutar starkt på att respektera fria åsikter och att möjliggöra demokrati och könsjämlighet, förstärka mångfalden, främja deltagandet och öka öppenhet.

I ett demokratiskt samhälle har varje invånare rättighet att ha tillgång till och att kunna söka information, samt att kunna medverka i samhällsdiskussioner och kulturliv oberoende av ålder, språk eller funktionsvariation. Kommunens biblioteks- verksamhet måste främjas strategiskt så att invånarna har tillgång till gratis information, media och kulturupplevelser på så sätt att varje invånare har de bästa möjligheterna att utvecklas och utbilda sig under hela livet. Vår uppgift är att främja och utöka jämlikhet och fria åsiktsformuleringar och intresse för litteratur, läsning, bildning, upplysning, forskning och utbildning samt kultur och upplevelser. Biblioteket stöder även invånarnas deltagande i digitalt kultur- och samhällsliv. Därför erbjuder biblioteket invånarna jämlika tjänster som är enkla att använda både fysiskt och digitalt.

Biblioteket och invånarna stödjer och utvecklar aktiviteter tillsammans. På detta sätt utvecklas både kommunen och individen. Bibliotekets utgångspunkt för utveckling är att biblioteket förändras, förstärks och utvecklas i samverkan med invånarna.

Läskunnighet och läsförståelse är vardagens viktiga färdigheter vilka har försvagats kritiskt i samhället. Biblioteket främjar speciellt barns och ungdomars läskunnighet genom att erbjuda samtida och intressant material och aktiviteter, samt genom samarbete med ungdomsförvaltningen, skolor, förskolor och föreningar. Särskilt för barn och ungdomar som kommer från läsovana familjer spelar biblioteket en avgörande roll.

Biblioteken i Norrbotten

Haparanda Stadsbibliotek är en del av Biblioteken i Norrbotten (BiN) som har från och med 2013 etablerat ett gemensamt bibliotekssystem och därmed skapat en stabil infrastruktur för biblioteksverksamheten i kommunen. Samarbetet i Norrbotten organiseras gemensamt av bibliotekscheferna i kommunerna och länsbiblioteket. Vi har två gemensamma webbportaler för biblioteken (bibblo.se och polarbibblo.se), en gemensam katalog, samma system och transporter mellan biblioteken sker varje vecka.

Haparanda stadsbibliotek

Haparanda Stadsbibliotek bildas av ett huvudbibliotek och en bokbuss och har sex heltidsanställda medarbetare. Huvudbiblioteket är öppet 48 timmar per vecka och biblioteket finns tillgängligt 24 timmar per dygn på nätet. Det är numera självklart för bibliotekets besökare att de kan använda en stor del av tjänsterna via nätbibliotek. Bokbussen tjänstgör byarnas invånare, skolor och förskolor, vårdhem samt kriminalvården. De som inte kan besöka biblioteket erbjuds tjänsten *Boken kommer* där lånutbudet transporteras hem till låntagaren. Det finns ett samverkansavtal mellan Kriminalvården och Haparanda stad avseende biblioteksverksamhet vid anstalten i Haparanda.

Verksamhet

- Förmedla litteratur och främja läsning
- Fungera som kunskaps- och informationsplats
- Erbjud utställningar och programverksamhet
- Erbjud biblioteksverksamhet utanför stadskärnan med bokbuss
- Vara en plats för kreativitet, möten och paus för alla

Bibliotekets roll i skolorna

Barn och ungdomar är biblioteks- och skollagens viktigaste målgrupp. Biblioteket ska främja barns och ungdomars språkutveckling och läskunnighet på ett aktivt sätt och i samarbete med andra myndigheter som arbetar med ungdomar. Biblioteket erbjuder barn och ungdomar frestande lokaler där det finns plats för studier och även för umgänge och kreativa aktiviteter.

Skolbiblioteket stödjer elevernas likvärdiga möjligheter att nå sina studiemål och främjar utvecklingen av läskunnighet och kunskap. Rapporten från Kungliga Biblioteket visar att bibliotek där det finns utbildade bibliotekarier hjälper elever att hitta material på deras nivå och vägleder dem i källkritik och informationssökning. Skolbiblioteket ska även stödja elever som har läshinder eller som har ett annat modersmål än svenska. Skolbiblioteket är speciellt viktigt för grupper som har prioritet i kommunen

och i bibliotekslagen. Prioriterade grupper är barn och unga, minoriteter och de med annat modersmål än svenska och personer med funktionsvariation. I Haparanda talas tjugotal olika språk.

Skolbiblioteksverksamhet

Haparanda förskola, grundskola och gymnasium har ca 2000 elever och stadsbiblioteket har ansvaret för skolornas bibliotekstjänster. Bokbussen är en ovärderlig resurs inom skolbiblioteksaktiviteterna. I bibliotekstjänsten ingår tillgänglighet till media, främjandet av läskunnighet, sökning av information och litteratur, källkritik och samarbete med lärare.

Skolbibliotek är särskilt viktiga för de grupper som prioriteras i kommunen och i bibliotekslagen.

Biblioteket tjänstgör även vuxna studerande som t.ex. de som studerar vid Sverigefinska folkhögskolan, Komvux och distansstudenter vid högskolor.

Bokbuss - biblioteksverksamhet för alla

Genom bokbussen har vi möjlighet att arbeta målinriktat i hela kommunen. Eftersom en stor del av befolkningen lever utanför tätorten utgör bokbussen en viktig resurs. Även socialt är bokbussen betydelsefull då den arbetar med aktivt uppsökande verksamhet i alla kommundelar. Förutom enskilda låntagare besöker personalen förskolor, skolor och äldreboende i kommunen. Särskild uppmärksamhet ägnas åt barn och unga, pensionärer, personer med funktionsvariationer och andra som av olika skäl inte har möjligheter att tillgodogöra sig den service som centralorterna erbjuder. Prognosen visar att befolkningen i Haparanda blir äldre och en ny multifunktionell bokbuss i en framtid skulle kunna samarbeta med andra verksamheter riktad till äldre och sjuka.

Bokbussen besöker regelbundet skolorna i kommunen och är en viktig resurs för skolorna när det gäller medieförsörjning eftersom alla skolor inte har tillgång till huvudbibliotek.

Biblioteket som mötesplats

Biblioteket är en jämställd och samhällelig mötesplats men erbjuder även en naturlig möjlighet till att ha en paus och att vara själv en stund. Biblioteket kan besökas för bara en kort stund eller under en långvarig vistelse. Biblioteket är invånarnas egna officiella vardagsrum där man träffar sina vänner, kollegor och även författare eller föreläsare. Besökaren kommer till biblioteket för att läsa eller låna medier, träffa vänner, ta del av aktiviteter eller titta på utställningar. Bibliotekets roll som en mötesplats har vuxit de senaste åren. Utlåning av fysiska böcker har minskat men antalet besökare på biblioteket har ökat. Olika sorters biblioteksaktiviteter bringar glädje, upplevelser och information till invånarnas vardag.

Biblioteket är en unik offentlig plats. Det är ofta det första som möter den nyanlände flyktingen i det nya livet i Sverige men är också en koppling till hemlandet. Biblioteket fungerar över gränser som en fysisk och digital mötesplats och en viktig aktör i utvecklingen av ett lockande Haparanda. Ju fler människor använder biblioteket desto intressantare möten skapas från olika bakgrunder och upplevelser. Det är ingen tillfällighet att det just nu runt om i världen byggs helt nya bibliotek för dessa möten och upplevelser. I våra grannländer har Helsingfors, Oslo och Köpenhamn just fått sina nya bibliotek.

Digitalisering

Sverige ska utifrån sina IT-politiska mål vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Regeringen arbetar för att digitaliseringen ska bidra till hållbar tillväxt, sysselsättning och ett socialt sammanhållet samhälle. Här spelar biblioteken en central roll. I bibliotekens öppna rum ska alla ges möjlighet att ta del av digitaliseringen. Biblioteken spelar en stor roll för att överbrygga de digitala klyftorna. De som inte har tillgång på annat vis ska på biblioteken få tillgång till datorer och annan digital utrustning. På det viset ska biblioteken ses som samhällets väg till allas möjlighet till att bli del i det digitala samhället. Många invånare kommer till offentliga bibliotek för att lära sig digital informationshantering och olika digitala tjänster. En del behöver hjälp med mobiltelefoner, plattor och datorer.

Bibliotekariens utökade roll

Informations- och mediayrket har förändrats radikalt de senaste åren. Berättelser, litteratur, information och kulturtidskrifter skapas, lagras och överförs digitalt. E-böcker och utbudet av andra elektroniska tjänster ökar. Diskussioner och åsiktsutbyten händer på sociala medier och många vill få tillgång till e-tjänster fortare.

Även om tillgång till digitalt material ökar så blir behovet av bibliotekarier inte mindre utan de behövs alltmer i informationsförsörjningen och kunskapsförmedlingen av digitalt material till både låntagare och allmänheten. Bibliotekariens roll blir mer pedagogisk efter låntagares nya behov. Bibliotekarien får en utökad uppgift i att vägleda och coacha låntagare i sökprocessen och i användning av digitalt material och bibliotekarien blir en viktig aktör på sociala medier genom att information som delas har blivit granskad och evaluerad ur ett medievetenskapligt perspektiv. Utbildning och erfarenhet i hur man använder information ur en källkritisk synvinkel tillhör bibliotekariens roll som kunskapsförvaltare och förmedlare.

Bibliotekarien får en mer utagerande roll vid besök till skolor och olika föreningar i kommunen för att utbilda låntagare i digitala medier och dess användning. Bibliotekets uppsökande verksamhet utanför biblioteksrummet är kärnverksamhet och blir ännu viktigare i framtiden.

Läsfrämjande aktiviteter

Skönlitteratur överför en syntes av människors livsupplevelser. Biblioteken stämplar en balans mellan nutid och framtid, det vanliga och det ovanliga. Berättelser och språk kretsar kring varandra. Utan språk är det omöjligt att dela sin egen berättelse, eller dela och ta emot den andras historia. Ord är alla berättelsers byggnadsstenar.

Bibliotekets åtgärder för att främja läsning är t ex läsecirklar och skrivarcirklar, som redan nu är en del av bibliotekets regelbundna aktiviteter samt författarbesök, föreläsningar och andra framträdande.

Biblioteken ska enligt lagen ägna särskild uppmärksamhet till de nationella minoriteterna och till personer som har annat modersmål än svenska. Hälften av kommunens invånare har annat modersmål än svenska, de flesta finska. Många finskspråkiga barn och ungdomar använder svenska i skolan, men finska hemma och på fritiden. Detsamma gäller för nysvenskar med exempelvis arabiska som modersmål. Istället för att bli tvåspråkiga riskerar många barn att bli halvspråkiga då de inte får tillräckligt med språklig stimulans, vilket kan få förödande konsekvenser vad gäller såväl självkänsla och förmåga att uttrycka sig som möjligheter till studier och ett rikt arbetsliv. För att de tvåspråkiga barnen ska lära sig bägge språken ordentligt behövs dels uppmuntran att läsa och skriva på modersmålet dels insatser för att förbättra deras svenska bland annat när det gäller ordförråd och grammatik. Biblioteket vill därför nå fler unga i hopp om att stimulera dem att läsa både på sitt modersmål och på svenska. Särskilt oroväckande finner vi pojkars bristande intresse för läsning och hoppas genom att erbjuda ett bredare utbud av medier kunna locka till läsning. Barn och ungdomar ska känna sig berikade av mötet kring språk, litteratur och skrivande genom olika media och metoder.

Haparanda stadsbibliotek välkomnar nyfödda barn till kommunen genom att dela ut en bok till barnen på deras modersmål. Vid skolstarten får barnen ytterligare en bok. Biblioteket stödjer invånare som talar minoritetsspråk genom olika aktiviteter med syfte att behålla och utveckla språkkunskapen. Biblioteket har ett utbud av litteratur och övrig media på finska och på de övriga minoritetsspråken samt på övriga språk som talas i kommunen.

Haparanda Stadsbiblioteks mål

Haparandas invånare och i synnerhet barn och ungdomar känner att biblioteket är deras egen plats och de känner sig välkomna till biblioteket på fritiden eller när de vill studera eller arbeta. På biblioteket finns en frihet att vara själv eller tillsammans med andra. Litteratur och information erbjuds på många språk och i de medieformer som invånarna använder. Barn och ungdomar vägleds med aktiviteter.

Skönlitteratur har en obestridlig plats i offentliga bibliotek tack vare dess unika konstnärliga uttrycksvärde. En erfaren läsare vandrar igenom olika nivåer i skönlitterära och faktatexter. De som precis har påbörjat läsandets väg hittar roliga och fyndiga berättelser som väcker nyfikenhet och läslust.

Dialoger med invånarna fortsätter. Invånarnas tankar och behov vägleder det som händer på biblioteket, vare sig det är frågan om invånarnas utbildning eller fritid. Detta berör mediautbudet i olika format och även aktiviteter i den fysiska lokalen och på nätet. Biblioteket underlättar och stödjer invånarnas möjligheter att delta i det digitala kulturlivet och i digitala samhällsdiskussioner. Biblioteket är en aktiv aktör i det nationella och internationella biblioteksnätverket och delar medier, kunnighet och upplevelser med andra bibliotek. Genom samarbete kommer vi fram till den senaste informationen och kunskapen och delar effektiva arbetssätt med andra biblioteket. I mångspråkiga Haparanda lever och arbetar man på ett naturligt sätt i två olika länder. Detta förstärks genom att Haparanda och Torneå stadsbibliotek stärker sitt samarbete över riksgårnsen.

Skolbibliotekets mål

Skolbiblioteket är en väl integrerad resurs inom skolans utbildning. Läraren och bibliotekariens gemensamma arbete grundar sig på en gemensam plan och gemensamma mål. Skolbiblioteket hjälper alla elever att nå sina studiemål oberoende av skola eller bakgrund. Biblioteket är tillgängligt för eleverna och lärarna regelbundet och tillräckligt ofta, helst under hela skoldagen. Till elevernas informationskompetens tillhör mediekunskap och källkritik. Främjandet av elevernas digitala deltagande är viktigt enligt mediekunskapen men lika viktigt är det att locka elever till litteratur och läsande.

Litteratur och information erbjuds efter individuella elevers behov. Bibliotekarien främjar tillsammans med läraren en gemensam utveckling för elevernas läs- och informationskompetens. Skolornas bibliotek hjälper individer att utvecklas till medvetna medborgare och nyfikna läsare.

Prioriterade insatser 2019–2022

Biblioteksplanen anger vilka mål ska prioriteras till och med år 2022. Planens utveckling följs årligen och på detta sätt säkerställs kommunens och bibliotekets långvariga och gemensamma utveckling.

Plan för förstärkning av folkbibliotekets verksamhet

- Förbättring av samarbetet med inom- och utomstående aktörer vilka kan erbjuda litterära och kulturella upplevelser, speciellt till barn och ungdomar. Utöver traditionella författarbesök, föreläsningar och utställningar erbjuds andra aktiviteter, liksom verkstad för eget skapande t ex på barnens interaktiva webbsida Polarbibblo.se, eller i litterära webbplatscommunitys för att öka inspiration och intresse inom skönlitteratur.

- Förverkliga planer vilka främjar invånarnas deltagande i digitalt kultur- och samhällsliv såsom information och vägledning inom kommunens och myndigheters digitala tjänster.
- Försäkra att det erbjuds tillräckligt med mångspråkig litteratur och annat material enligt invånares behov.
- Försäkra att biblioteket har lokaler som är tillgängliga, tidsenliga och föränderliga.
- Försäkra att bokbussens tjänster fortsätter

Plan för förstärkning av skolornas biblioteksverksamhet

- Försäkran att elever har tillgång till biblioteket oberoende vilken skola de tillhör.
- Arbete för att hitta samverkan med skolan om gemensam bibliotekarietjänst till 2022
- Förbättring av samarbete mellan bibliotek och skolor för att uppnå status som Norrbottens bästa skola genom bland annat regelbundna möten.
- Utveckling av skolans och bibliotekets interna samarbete genom att skriva en pedagogisk läsfrämjande-, medie- och informationskunnighetsplan.
- Försäkra att eleverna har tillräckligt med litteratur och andra media på olika språk som är på deras nivå.
- Speciell fokus på utveckling av pojkars läsfärdighet.

Resurser

Aktörer som kan påverka biblioteksplanens prioriteringar är:

- Skapande och flexibel arbetskraft och ledning som är öppna för invånarnas olika önskemål
- Introduktion av nya arbetssätt speciellt inom digitalisering
- Systematisk utveckling av anställdas och ledningens kompetens för att hinna med i utvecklingen
- Att det finns politiska beslut om fastställda resurser till verksamhet och aktiviteter
- Invånare som är intresserade och som använder biblioteken, som frågar och ifrågasätter och ställer krav på biblioteksverksamheten.

Bilaga

Bibliotekens internationella, nationella och lokala styrdokument

Bibliotekslag (SFS 2013:801)

Tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet och utgörs av:

1. folkbibliotek,
2. skolbibliotek,
3. regional biblioteksverksamhet,
4. högskolebibliotek,
5. lånecentraler, och
6. övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

Ändamål

2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

3 § Bibliotekshuvudmän är kommunerna, landstingen, staten och, i fråga om vissa skolor, enskilda.

1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.
2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, landsting, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar landstingen och de kommuner som inte ingår i ett landsting.
4. För högskolebibliotek vid universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
5. För lånecentraler ansvarar staten.
6. För övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet ansvarar den som enligt särskilda bestämmelser är huvudman för verksamheten.

Om ett kommunalt eller statligt bibliotek drivs av någon annan än huvudmannen ansvarar huvudmannen för att den som driver biblioteket följer bestämmelserna i denna lag.

Prioriterade grupper

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska,

bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Folkbibliotek

6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform.

Första stycket hindrar inte att folkbiblioteken tar ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje landsting och de kommuner som inte ingår i ett landsting ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet.

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska svara för biblioteksverksamhet inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande informations- och medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

15 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande.

Skyldigheten att avgiftsfritt ställa litteratur till förfogande gäller inte för folk- eller skolbibliotek.

16 § Bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar hindrar inte att folk- eller skolbibliotek avgiftsfritt ställer litteratur till förfogande för ett bibliotek i det allmänna biblioteksväsendet som är beläget utanför kommungränsen.
Lag (2017:768).

Biblioteksplaner

17 § Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Uppföljning

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

Skollag (SFS 2021:800)

Utdrag ur Skollagen, kapitel 2:

35 § För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

36 § Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Skolbiblioteket som pedagogisk resurs

<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/granskningsrapporter/kvalitetsgranskningar/2018/skolbibliotek/skolbiblioteket-som-pedagogisk-resurs-skolinspektionen-2018.pdf>

UNESCO:s och IFLA:s riktlinjer för folk- och skolbibliotek i Bibliotekens internationella manifest

<https://www.biblioteksfor.cdn.triggerfish.cloud/uploads/2017/01/bibliotekens-internationella-manifest-webb-utskrift.pdf>

FN:s konvention om barnets rättigheter

<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#full>

Regional biblioteksplan 2018 - 2021

http://www.norrboten.se/publika/ku/nblb/regional-biblioteksplan-2018-2021_webb-utan-tomma-sidor_02.pdf

Kulturplan för Norrbotten 2018 – 2021

<http://www.norrboten.se/publika/ku/stku/Kulturplan/Kulturplan%20för%20Norrbotten%202018-2021%20-%20webb.pdf>